

**Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет
Кафедра бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту**

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ПРИЙМАК СЕРГІЙ СТАНІСЛАВОВИЧ

УДК 657.11

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З
ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВ З
БУДІВНИЦТВА ЖИТЛОВИХ І НЕЖИТЛОВИХ БУДІВЕЛЬ**

Спеціальність 071 – облік і оподаткування

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і тестів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Сергій ПРИЙМАК

Науковий керівник
Малюга Наталія Михайлівна
доктор економічних наук, професор

Житомир – 2023

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

Рецензент: _____

(місце роботи, посада, підпис і прізвище та ініціали)

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

_____ допустити до захисту _____

Голова комісії _____ Тетяна ГАЙДУЧОК _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за
результатами попереднього захисту:

_____ допустити до захисту _____

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та
аудиту № ____ від __ грудня 2023 року

В.о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Наталія МАЛЮГА _____

(підпис)

«__» грудня 2023 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студент ПРИЙМАК Сергій Станіславович захистила кваліфікаційну роботу з
оцінкою за шкалою _____ ECTS, сума балів _____ за
національною шкалою з оцінкою _____

Секретар ЕК _____

(підпис)

Ганна МАЙДУДА

(прізвище та ініціали)

Анотація

Приймак С. С. Організація обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир. 2023.

У випускній роботі пропонується теоретичне обґрунтування та практичні рекомендації з удосконалення організації обліку, аналізу та аудиту розрахунками з постачальниками та підрядниками підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель.

Досліджено специфіку роботи підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель на прикладі ТОВ «Терерів-Будпроект», проведено аналіз його господарської діяльності.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що впровадження раціональної системи обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, а також впровадження системи аудиту сприятиме поліпшенню дотримання умов угод, своєчасному виконанню зобов'язань щодо поставок товарів та послуг, відповідно до замовленого асортименту та якості. Крім того, ця ініціатива допоможе скоротити кредиторську та дебіторську заборгованість та прискорити оборотність коштів, що безпосередньо позитивно позначиться на фінансовому стані підприємства.

Ключові слова: організація обліку, постачальники, підрядники, кредиторська заборгованість, розрахунки.

Abstract

Priymak S. Organization of accounting, analysis and audit of settlements with suppliers and contractors of enterprises for the construction of residential and non-residential buildings. - Manuscript.

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 071 - accounting and taxation. – Polis National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr. 2023.

The thesis offers a theoretical justification and practical recommendations for improving the organization of accounting, analysis and audit of settlements with suppliers and contractors of enterprises for the construction of residential and non-residential buildings.

The specifics of the work of enterprises for the construction of residential and non-residential buildings were studied using the example of Tereriv-Budproekt LLC, and an analysis of its economic activity was carried out.

The conducted research allows us to conclude that the implementation of a rational accounting system for payments with suppliers and contractors, as well as the implementation of an audit system, will contribute to the improvement of compliance with the terms of agreements, the timely fulfillment of obligations regarding the supply of goods and services, in accordance with the ordered assortment and quality. In addition, this initiative will help to reduce payables and receivables and accelerate the turnover of funds, which will directly have a positive effect on the company's financial condition.

Keywords: accounting organization, suppliers, contractors, accounts payable, calculations.

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ	9
1.1. Економічний зміст розрахунків з постачальниками та підрядниками ...	9
1.2. Організація обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками	12
1.3. Характеристика та аналіз господарської діяльності підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель	21
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВ З БУДІВНИЦТВА ЖИТЛОВИХ І НЕЖИТЛОВИХ БУДІВЕЛЬ	29
2.1. Завдання і роль системи обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві	29
2.2. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві	32
2.3. Аналіз розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві	36
2.4. Організація і методика проведення розрахунків з постачальниками та підрядниками	42
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	47
ДОДАТКИ	51

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах сьогодення успішність господарської діяльності будь-якого суб'єкта господарювання неможлива без стійких фінансових взаємин, на основі яких відбувається взаємодія з підприємствами. Ключову роль у формуванні таких відносин відіграє збирання повної та точної інформації про стабільність фінансового стану, що виявляється через показники кредиторської заборгованості. Важливою складовою формування кредиторської заборгованості є також розрахунки з постачальниками та підрядниками, що потребує належного обліку, аналізу та аудиту.

В наш час бухгалтерський облік стає основним і найважливішим засобом для отримання інформації про реальний стан фінансових взаємин між суб'єктами господарювання. Це дозволяє вирішувати проблеми, пов'язані, зокрема, з перевищенням заборгованості перед постачальниками та підрядниками.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Багато українських дослідників, включаючи П.С. Безрукіх, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, Р. Грачову, І. Губіну, В.М. Костюченка, Т.Н. Малькову, Н.М. Малюгу, В. Моссаковського, М.С. Пушкарка, Б. Райана, В.О. Шевчука, та інших, провели дослідження щодо розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних та розробці науково-практичних рекомендацій спрямованих на удосконалення організації обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками. Це є важливою передумовою для підвищення ефективності процесів управління на підприємствах України.

Основними завданнями кваліфікаційної роботи є:

– розкрити економічну сутність розрахунків з постачальниками та підрядниками;

- дослідити організацію обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками;
- провести аналіз господарської діяльності підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель;
- визначити завдання і роль системи обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками;
- розглянути порядок ведення обліку та аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками;
- провести аналіз розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві.

Об’єктом дослідження є господарські операції, пов’язані з обліком, аналізом та аудитом розрахунків з постачальниками та підрядниками основних засобів на підприємствах з будівництва житлових і нежитлових будівель.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками основних засобів на підприємствах з будівництва житлових і нежитлових будівель.

Методи дослідження. В основі дослідження використано такі методи: діалектичний і абстрактно-логічний для теоретичних узагальнень результатів аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками; метод порівняння застосований при аналізі якісних та кількісних показників господарської діяльності підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель; монографічний метод був використаний для дослідження проблеми на підприємстві; також були використані методи моделювання та табличний метод.

Інформаційна база дослідження. Основу інформаційної бази дослідження склали законодавчі та нормативні документи України, положення і стандарти бухгалтерського обліку; праці вітчизняних та іноземних вчених з питань обліку, аналізу та аудиту. Водночас, для отримання практичної інформації для дослідження

були використані первинні документи, форми статистичної, фінансової та податкової звітності, які були отримані безпосередньо на досліджуваному підприємстві.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що їх реалізація на практиці допоможе поліпшити методологію та організацію обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками основних засобів на підприємствах з будівництва житлових і нежитлових будівель. Впровадження результатів дослідження дозволить підвищити оперативність та аналітичність облікової інформації, розуміння фінансової звітності підприємства та зміцнити контроль за формуванням і динамікою розрахунків з постачальниками та підрядниками відповідно до законодавчих вимог, статуту та облікової політики на підприємствах з будівництва житлових і нежитлових будівель.

Структура кваліфікаційної роботи включає вступ, два розділи, висновки та список використаних джерел (22 джерела). Загальний обсяг роботи складає 41 сторінку. У роботі міститься 9 рисунків, 13 таблиць та 5 додатків.

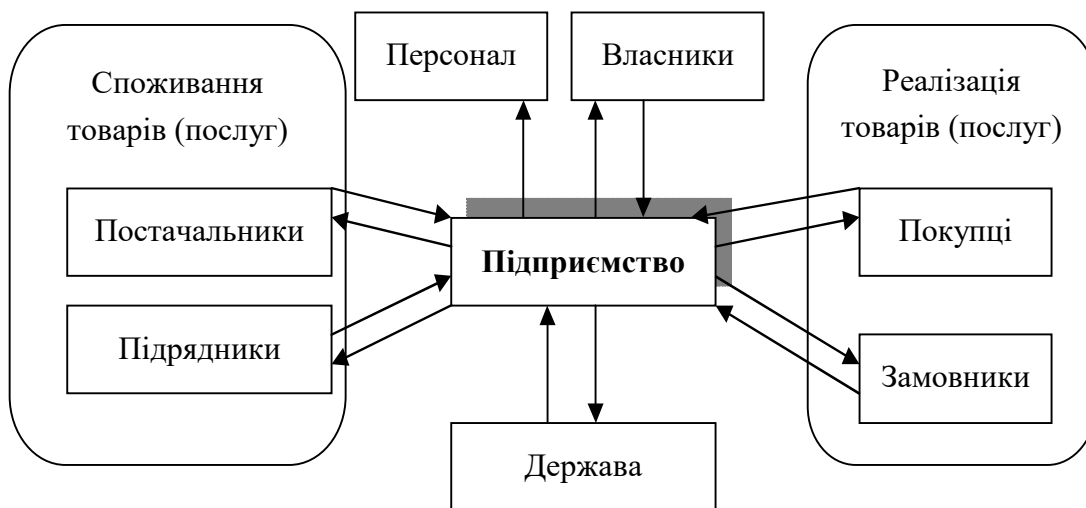

РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

1.1. Економічний зміст розрахунків з постачальниками та підрядниками

У сучасних умовах фінансовий стан підприємства визначається його взаємодією з іншими підприємствами та управлінням розрахунками між ними. Важливо відзначити, що фінансова стійкість та платоспроможність залежать від розміру кредиторської заборгованості. Тому одним з ключових способів оптимізації управління підприємством є детальний облік повної та своєчасної інформації про стан розрахунків з його постачальниками та підрядниками [4].

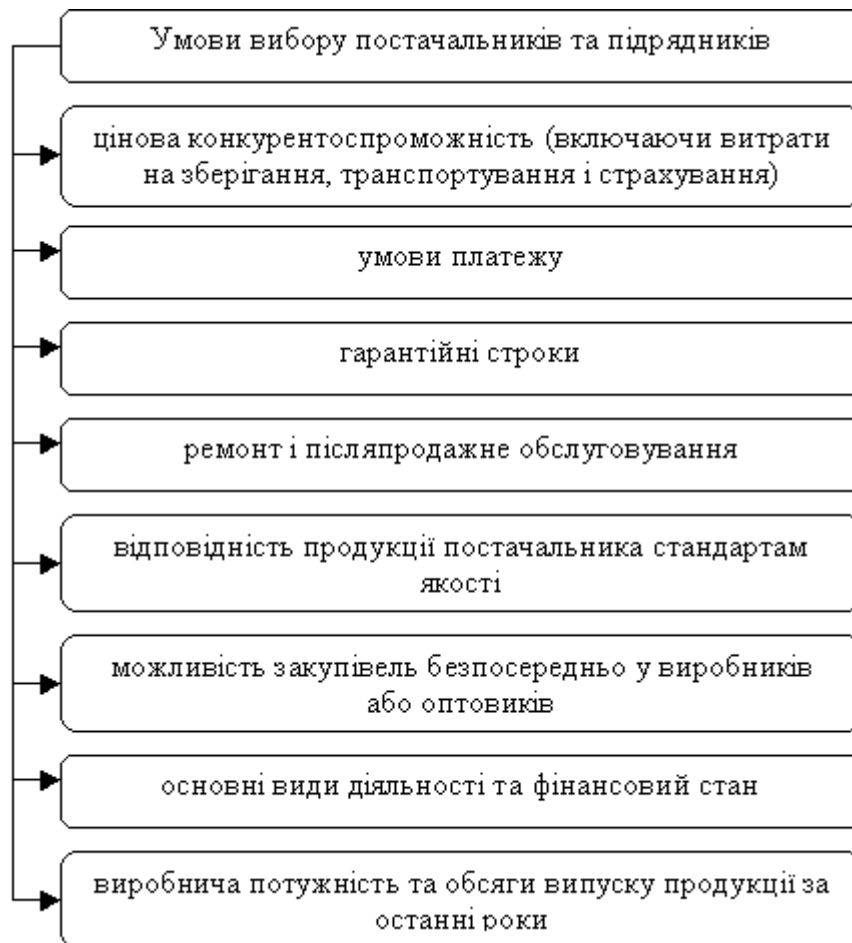
Під час економічної діяльності підприємство має взаємодіяти з державою, персоналом та власниками (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Модель взаємодії підприємства з державою, персоналом та власниками

Джерело: узагальнено автором

У сучасних умовах, розрахунки з постачальниками та підрядниками є взаємними обмінами оплати за отримані товари, виконані роботи або надані послуги. Крім того, ефективна система обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками має вплив на зміцнення фінансових відносин, виконання зобов'язань з поставки продукції або послуг, зменшення заборгованості та зміцнення фінансового стану підприємства. Фактори, щодо вибору постачальника, наведено на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Ключові фактори впливу на вибір постачальника суб'єктом господарювання

Джерело: узагальнено автором

У сучасних умовах, фінансові операції можуть проводитися як у готівковій, так і безготівковій формі. Види безготівкових розрахунків представлено на рис. 1.3.

Рис 1.3 Класифікація безготівкових розрахунків відповідно до чинного законодавства

Джерело: узагальнено автором

У сучасних умовах безготівкові розрахунки стають критично важливими для фінансово-господарської діяльності, тому особливою увагою користується контроль за станом розрахунків і законністю фінансових операцій, а також правильним оформленням розрахункових документів. Суб'єкти господарювання самостійно обирають форми розрахунків та застосовують їх при укладенні відповідних договорів між собою. На рис. 1.4 подано форми розрахункових документів, за якими можуть проводитися безготівкові розрахунки.

Рис 1.4 Форми розрахункових документів

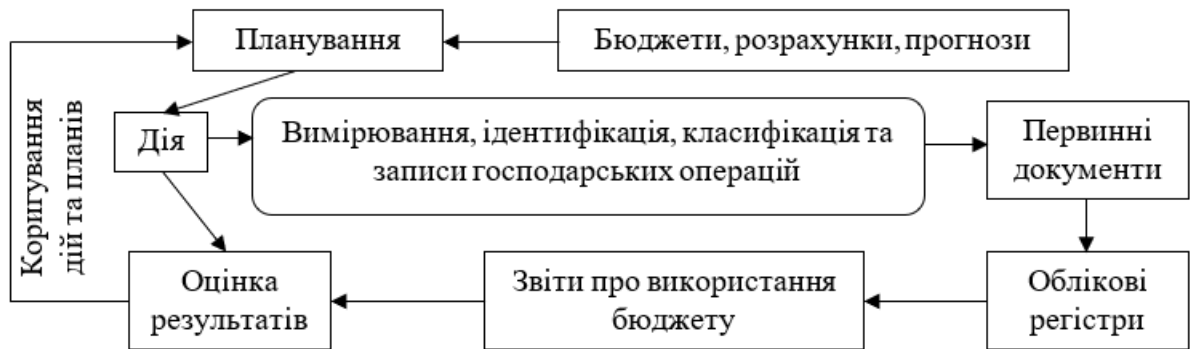
Джерело: узагальнено автором

Отже, згідно з проведеним дослідженням можна прийти до висновку, що розрахунки з постачальниками та підрядниками відіграють визначальну роль у діяльності будь-якого суб'єкта господарювання.

1.2. Організація обліку формування розрахунків з постачальниками та підрядниками

В сучасних умовах для остаточного формування розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками необхідно пройти процес вибору відповідних постачальників та підрядників.

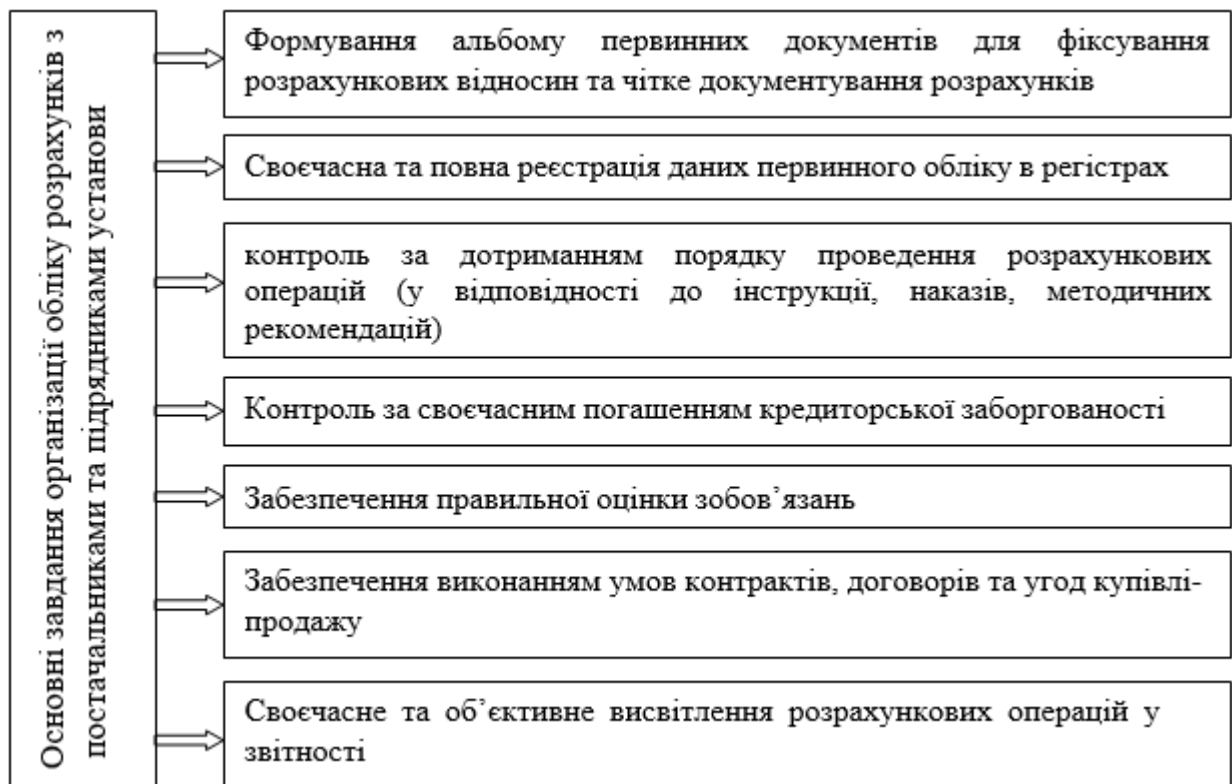
Система фінансового обліку спрямована на забезпечення бюджетних установ достатньою кількістю інформації для формування фінансової звітності та загального управління установою. Взаємозв'язок між функціями управління та системою обліку зображено на рис. 1.5.

Рис. 1.5. Взаємозв'язок системи обліку та функцій управління

Джерело: узагальнено автором

На рис. 1.6 узагальнено основні завдання організації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками суб'єкта господарювання.

Рис. 1.6. Основні завдання організації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками суб'єкта господарювання

Джерело: узагальнено автором

Організація процесу постачання та умов виникнення розрахункових відносин на підприємстві має можливість бути відображено у вигляді, що показує процес постачання та утворення договірних зобов'язань при розрахунках з постачальниками та підрядниками на підприємстві (рис. 1.7).

Рис. 1.7. Модель організації відносин з постачальниками і підрядниками на підприємстві

Джерело: узагальнено автором

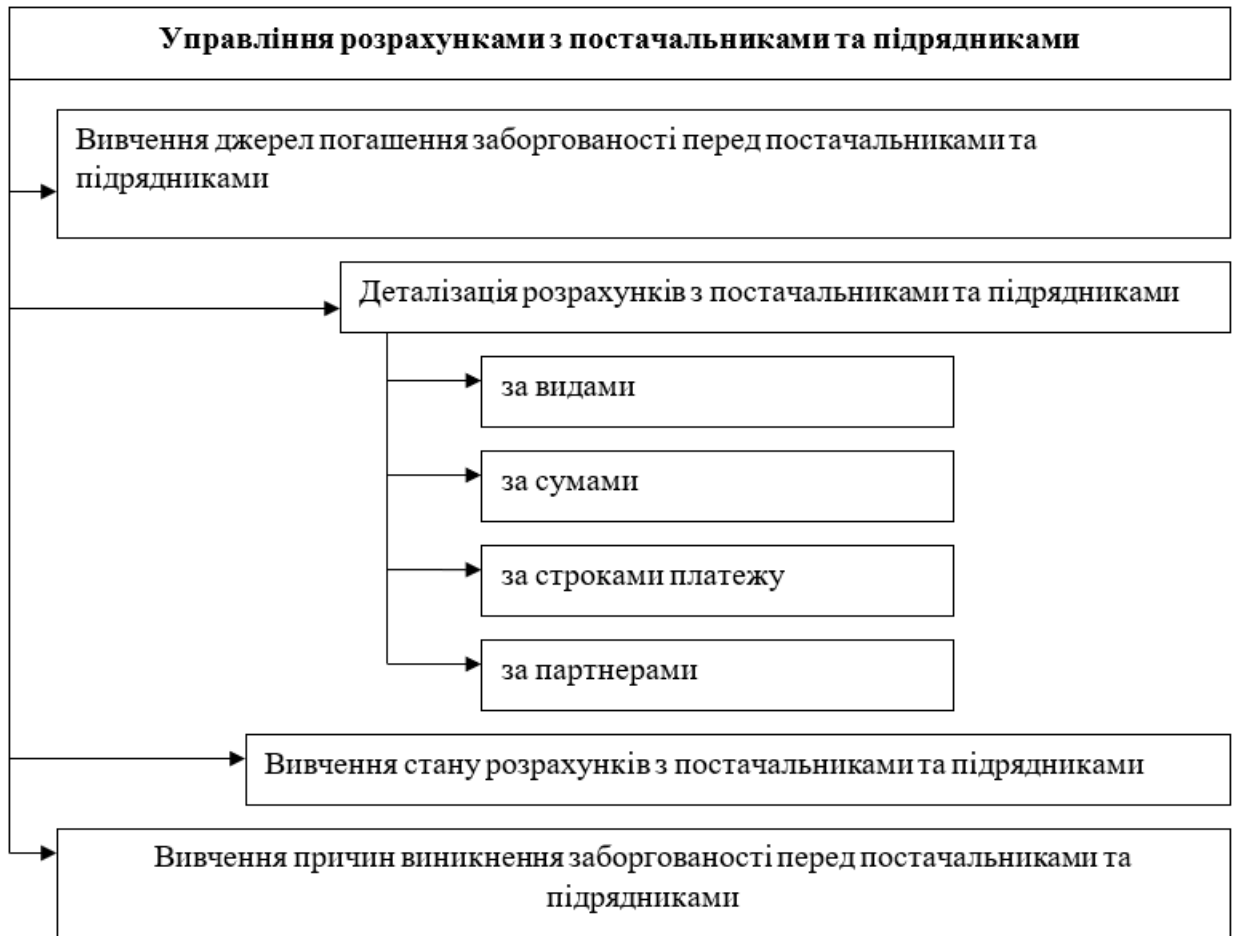
Приймаючи рішення про укладання договорів з постачальниками та підрядниками, підприємства враховують як внутрішні, так і зовнішні фактори, які мають безпосередній вплив на цей процес. Схема взаємодії суб'єкта господарювання з постачальниками узагальнена на рис. 1.8.

Рис. 1.8. Схема взаємодії підприємства з постачальниками

Джерело: узагальнено автором

Отже, взаємодіючи з постачальниками та підрядниками для неперервної господарської діяльності, підприємство постійно проводить розрахунки з ними. Організація обліку цих розрахунків відіграє особливу роль і має вирішальне значення для ефективного використання ресурсів підприємства. Управління розрахунками з постачальниками та підрядниками – це комплексний процес планування, організації, координації, мотивації та контролю за станом розрахунків, що необхідний для досягнення цілей підприємства [14]. Управління розрахунками з постачальниками та підрядниками включає визначення таких аспектів (рис. 1.9).

Рис. 1.9. Механізм управління розрахунками з постачальниками та підрядниками

Джерело: узагальнено автором

Кредиторську заборгованість в бухгалтерському обліку фіксують на підставі господарських договорів і первинних документів, які підтверджують здійснення господарських операцій. Загалом, основними джерелами інформації для організації обліку й контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками є дані, узагальнені в табл. 1.1 [20].

Таблиця 1.1

Первинні документи для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками

№ з/п	Назва документу	Призначення документу
1	Рахунок-фактура	Використовуються для розрахунків між постачальниками та покупцями за відвантажені (відпущені) товари
2	Товарно-транспортна накладна	Призначена для обліку поставок запасів та розрахунків за їх перевезення автомобільним транспортом. Використовується для якісного та кількісного приймання запасів
3	Акт закупки ТМЦ	Використовується при закупівлі запасів підзвітними особами у фізичних осіб на ринку та в інших місцях торгівлі
4	Накладна на приймання продукції від громадян за договором	Застосовується для оприбуткування продукції, яка надійшла від громадян за договором
5	Журнал обліку вантажів, що надійшли	Застосовується для реєстрації транспортних документів, пов'язаних з отриманням вантажів та оприбуткуванням їх на склад підприємства
6	Довіреність	Призначена для підтвердження права окремої посадової особи виступати довіреною особою підприємства при отриманні запасів
7	Журнал реєстрації довіреностей	Призначений для реєстрації виданих довіреностей та розписки в їх отриманні
8	Прибутковий ордер	Використовується на складі, заповнюється в день надходження запасів при відсутності розбіжностей з документами постачальника, при оприбуткуванні запасів з переробки
9	Акт про приймання матеріалів	Застосовується при прийнятті запасів, якщо є розбіжності з документами постачальника, або коли виробничі запаси надійшли без документів. Використовується для обліку надходження запасів і для направлення листа-претензії постачальнику

Джерело: узагальнено автором [20]

Найбільш доцільною юридичною формою регулювання господарських відносин з поставками продукції та товарів на підприємстві є укладення договору поставки. Цей договір є основним документом, який визначає права та обов'язки сторін з поставок різних видів товарів. Підприємства мають вільний вибір предмета

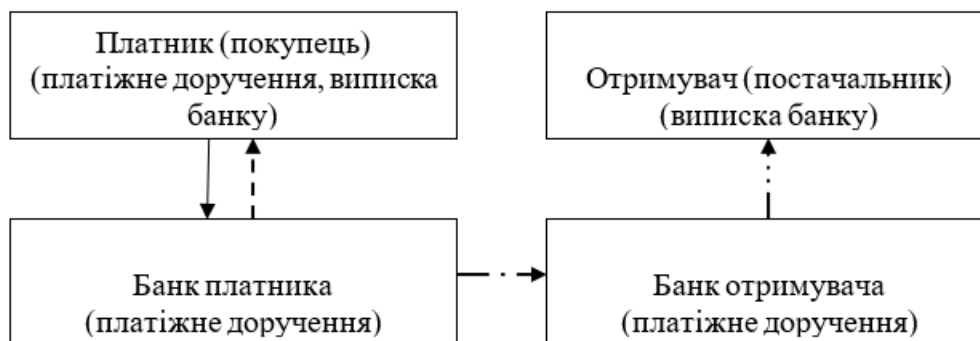
договору, умов, зобов'язань та будь-яких інших умов взаємовідносин, за винятком випадків поставки товарів в рамках міждержавних угод [70]. Основні характеристики договору поставки представлені на рис. 1.10.

Рис. 1.10. Основні риси договору постачання

Джерело: узагальнено автором

Схема документообігу при розрахунках платіжними дорученнями наведено в рис. 1.11.

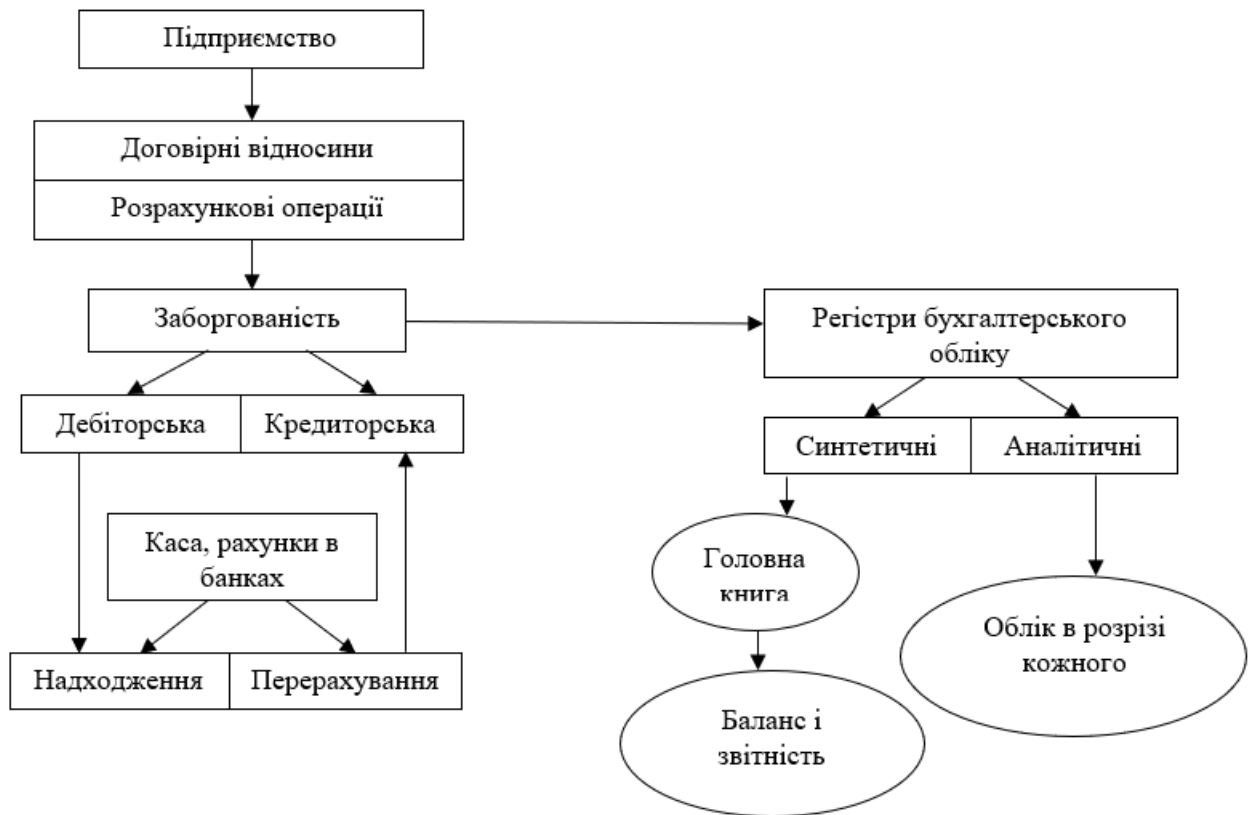

Рис. 1.11. Документообіг при розрахунках платіжними дорученнями

Джерело: узагальнено автором

Для ефективного управління кредиторською заборгованістю на підприємстві бухгалтер повинен мати впевненість у достовірності інформації. Це вимагає

вивчення договорів та інших документів, що підтверджують наявність заборгованості перед кредиторами. Надзвичайно важливою є те, щоб інформація, яка відображена в балансі установи, відповідала фактичному обсягу кредиторської заборгованості, що існує в установі. Модель бухгалтерського обліку договірних зобов'язань на підприємстві представлено на рис. 1.12.

Рис. 1.12. Модель бухгалтерського обліку договірних зобов'язань на підприємстві

Джерело: узагальнено автором

Зацікавлені особи можуть отримати всю необхідну інформацію щодо стану розрахунків з постачальниками та підрядниками за допомогою конкретного методичного інструментарію. Це дасть керівництву установи можливість отримати необхідні дані (рис. 1.13).

Рис. 1.13. Аналітично-методичний інструментарій інформаційного забезпечення управління заборгованістю підприємства

Джерело: узагальнено автором

В процесі проведеного дослідження можна зробити висновок, що основні завдання управління кредиторською заборгованістю в бюджетній установі полягають у виборі постачальників які б дозволяли найбільш раціонально використати наявні грошові кошти підприємства та надавали, за необхідності відстрочку платежу.

1.3. Характеристика та аналіз господарської діяльності підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель

Підприємства, які займаються будівництвом житлових та нежитлових об'єктів, є ключовими гравцями в будівельній галузі. Вони виконують різноманітні завдання, включаючи проектування, будівництво, реконструкцію та обслуговування житлових та комерційних об'єктів. Ці підприємства забезпечують створення нових житлових просторів, офісів, торгових центрів, готелів тощо.

Вони повинні мати глибокі знання технічних, правових, фінансових та управлінських аспектів будівництва, а також вміти взаємодіяти з клієнтами, постачальниками та підрядниками. Підприємства будівельної галузі також повинні дотримуватися вимог щодо безпеки та екологічних стандартів при виконанні робіт.

Підприємства з будівництва житлових та нежитлових об'єктів мають важливе значення для соціально-економічного розвитку, оскільки їх діяльність впливає на розвиток інфраструктури, створення робочих місць та підвищення життєвого рівня населення.

Діяльність підприємств з будівництва житлових і нежитлових об'єктів також має вплив на міське планування, вирішення проблем житлового фонду та розвиток туристичного та комерційного секторів. Такі підприємства зазвичай співпрацюють з архітекторами, інженерами, дизайнерами та іншими фахівцями для створення якісних та інноваційних об'єктів.

Діяльність підприємств будівельної галузі також пов'язана з різними фінансовими, легіслативними та технологічними викликами, такими як забезпечення фінансування на будівництво, дотримання будівельних норм та стандартів, впровадження новітніх будівельних технологій.

У сучасному світі підприємства будівельної галузі дедалі більше звертають увагу на сталу та енергоефективну забудову, використання екологічних матеріалів та розвиток "розумних" будівельних технологій. Крім того, вони активно

впроваджують цифрові та інноваційні рішення для автоматизації будівельних процесів та підвищення продуктивності.

ТОВ "Тетерів-Будпроект" будівельна компанія, що спеціалізується на будівництві та реконструкції будівель, інженерних мереж, а також на проектуванні будівельних споруд. Також можливо, що вони займаються будівельним підрядом, реалізуючи проекти для клієнтів або на власне будівництво.

Динаміка активів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2020-2022 роки наведена в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Динаміка активів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2020-2022 роки

Показники	Роки			Відхилення 2022 р. від			
	2020	2021	2022	2020 р.		2021 р.	
				абс., тис.грн.	відн., %	абс., тис.грн.	відн., %
Нематеріальні активи	3499,6	4553,2	4382,2	882,6	25,22	-171,0	-3,76
Необоротні активи	3499,6	4553,2	4382,2	882,6	25,22	-171,0	-3,76
Запаси	3320,4	7814,8	3062,0	-258,4	-7,78	-4752,8	-60,82
Дебіторська заборгованість за товари і послуги	761,5	452,9	4337,5	3576,0	469,60	3884,6	857,72
Дебіторська заборгованість з бюджетом	13769,0	16616,0	22396,7	8627,7	62,66	5780,7	34,79
Інша поточна дебіторська заборгованість	2537,7	1066,2	2258,1	-279,6	-11,02	1191,9	111,79
Гроші та їх еквіваленти	2796,4	3352,3	2745,3	-51,1	-1,83	-607,0	-18,11
Інші оборотні активи	22,4	421,6	332,1	309,7	1382,59	-89,5	-21,23
Оборотні активи	23207,4	29723,8	35131,7	11924,3	51,38	5407,9	18,19
Активи	26707,0	34277,0	39513,9	12806,9	47,95	5236,9	15,28

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Тетерів-Будпроект»

Аналіз основних показників економічного потенціалу ТОВ "Тетерів-Будпроект" дав наступні результати. Загальна сума активів в 2022 році збільшилась порівняно з 2020 роком на 12806.9 тис. грн. (47.95 %), а в порівнянні з 2021 роком збільшення склало 5236.9 тис. грн. (15.28 %) та дорівнювала 39513.9 тис. грн. Це відбулось внаслідок збільшення необоротних активів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за останні три роки на 882.6 тис. грн. (25.22 %), а порівняно з 2021 роком необоротні активи зменшились на -171.0 тис. грн. (-3.76 %). У складі необоротних активів

найбільшого збільшення зазнала сума нематеріальних активів. Вона зросла протягом 2020-2022 років на 882.6 тис. грн. (25.22 %), а протягом останніх двох років, що аналізуються, падіння склало -171.0 тис. грн. (-3.76 %).

Динаміка активів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2020-2022 роки наведена на рис. 1.14.

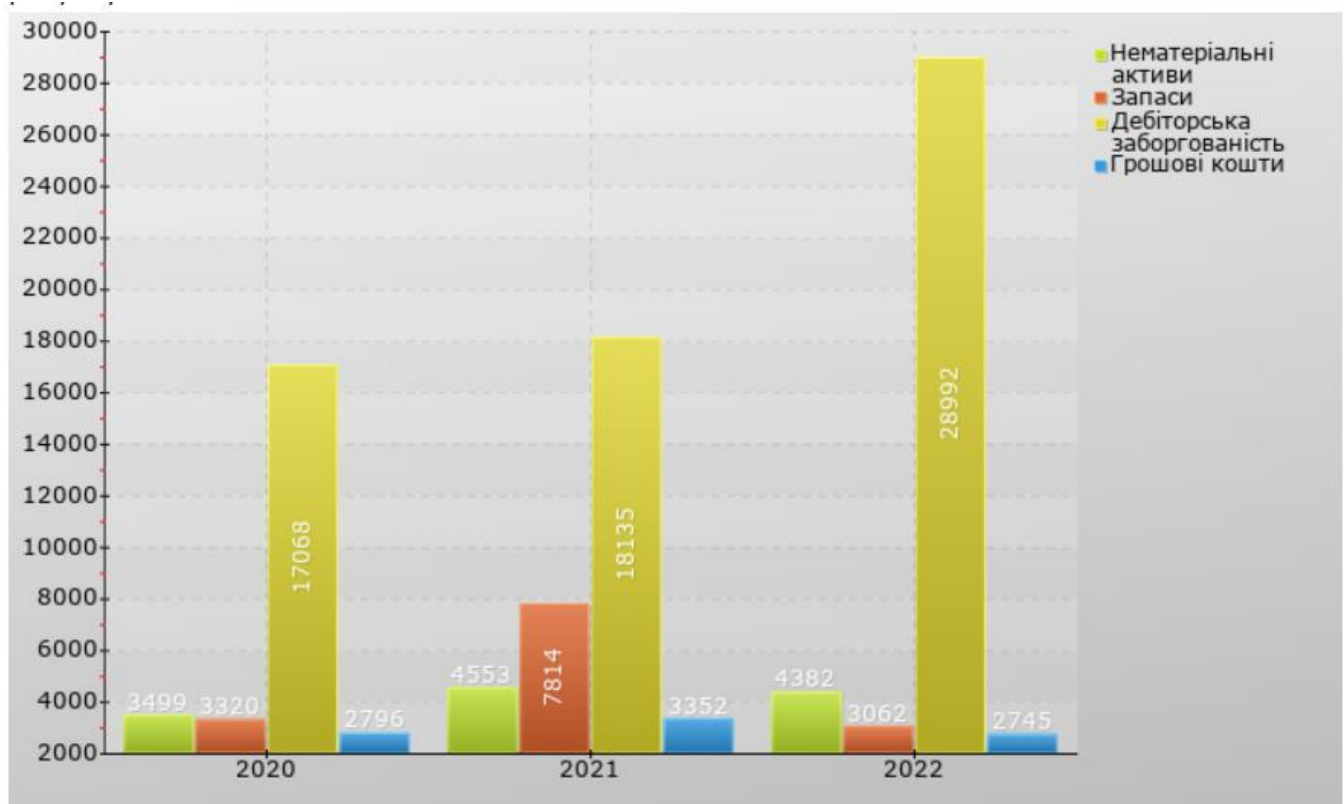

Рис. 1.14. Динаміка активів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2020-2022 роки

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Тетерів-Будпроект»

Аналіз стану оборотних активів ТОВ "Тетерів-Будпроект" показав, що їх сума за 2020-2022 роки зросла на 11924.3 тис. грн. (51.38 %), а протягом 2021-2022 років збільшення склало 5407.9 тис. грн. (18.19 %). Ці зміни в оборотних активах сталися завдяки зростанню вартості дебіторської заборгованості з бюджетом. Вона зросла протягом 2020-2022 років на 8627.7 тис. грн. (62.66 %), а протягом останніх двох років, що аналізуються, ріст склав 5780.7 тис. грн. (34.79 %). Таку ж тенденцію до

збільшення обсягу як і вся сума оборотних активів мали: дебіторська заборгованість за товари і послуги на 3576.0 тис. грн. (469.60 %), інші оборотні активи на 309.7 тис. грн. (1382.59 %). В той же час в складі оборотних активів протягом 2020-2022 років скоротилась вартість запасів на -258.4 тис. грн. (-7.78 %), іншої поточної дебіторської заборгованості на -279.6 тис. грн. (-11.02 %), грошей та їх еквівалентів на -51.1 тис. грн. (-1.83 %).

На наступному етапі аналізу балансу ТОВ "Тетерів-Будпроект" здійснимо оцінку показників пасиву за 2020-2022 роки за допомогою табл. 1.3.

Таблиця 1.3

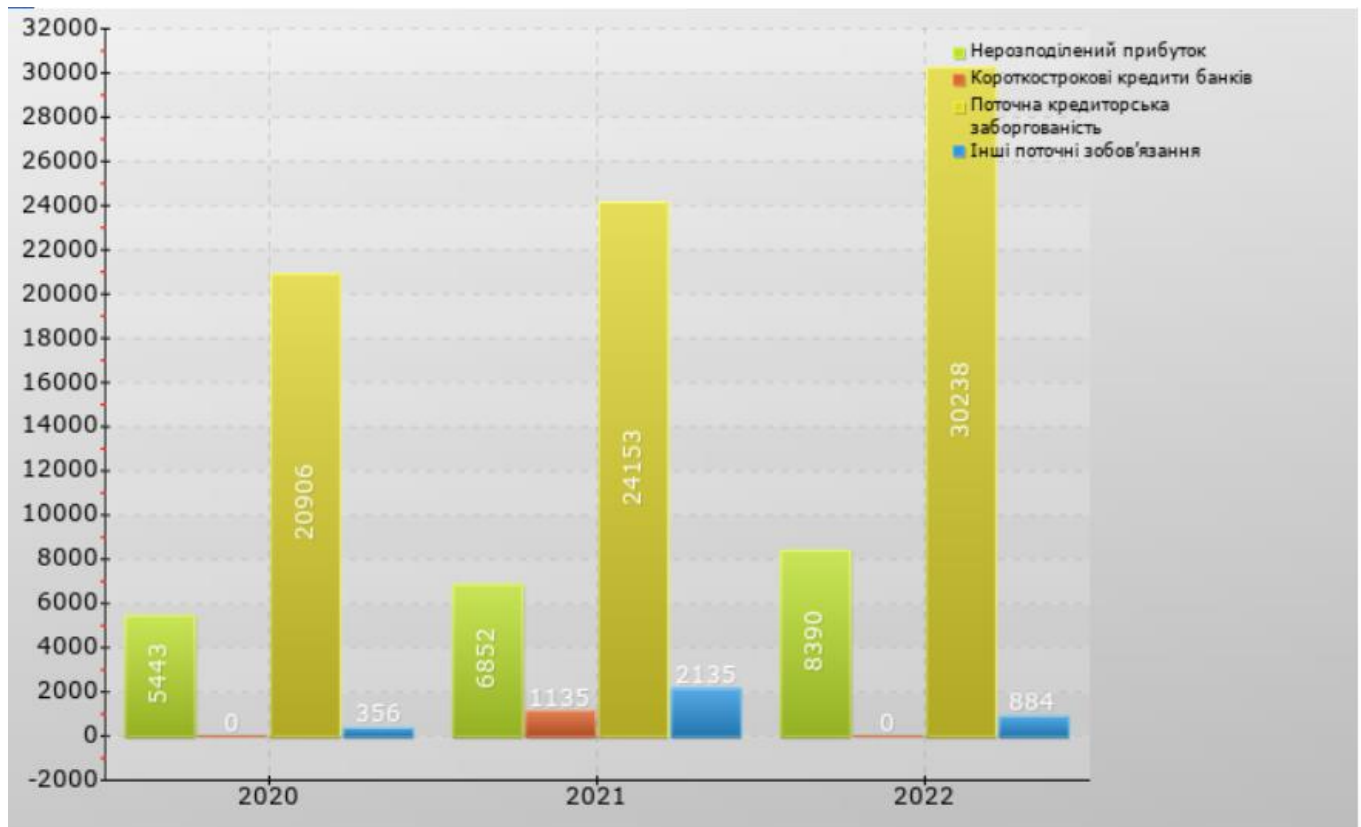
Динаміка пасивів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2020-2022 роки

Показники	Роки			Відхилення 2022 р. від			
	2020	2021	2022	2020 р.		2020 р.	
				абс., тис.грн.	відн., %	абс., тис.грн.	відн., %
Зареєстрований капітал	0,1	0,1	0,1	0,0	0,00	0,0	0,00
Нерозподілений прибуток	5443,7	6852,4	8390,9	2947,2	54,14	1538,5	22,45
Власний капітал	5443,8	6852,5	8391,0	2947,2	54,14	1538,5	22,45
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	5740,8	5404,8	6595,6	854,8	14,89	1190,8	22,03
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	15136,2	18735,8	23270,7	8134,5	53,74	4534,9	24,20
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	25,3	1,4	80,2	54,9	217,00	78,8	5628,57
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	4,4	11,3	292,1	287,7	6538,64	280,8	2484,96
Інші поточні зобов'язання	356,5	2135,6	884,3	527,8	148,05	-1251,3	-58,59
Поточні зобов'язання	21263,2	27424,5	31122,9	9859,7	46,37	3698,4	-13,49
Пасив	26707,0	34277,0	39513,9	12806,9	47,95	5236,9	15,28

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Тетерів-Будпроект»

Наочно динаміка пасивів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2020-2022 роки представлена на рис. 1.15. За результатами аналізу показників джерел фінансування ресурсів ТОВ "Тетерів-Будпроект" можна зробити наступні висновки. Вся сума пасивів в 2022 році дорівнювала 39513.9 тис. грн.

Рис. 1.15. Динаміка пасивів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2020-2022 роки

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Тетерів-Будпроект»

Вона збільшилась при порівнянні з 2020 роком на 12806.9 тис. грн. (47.95 %), а якщо порівнювати з 2021 роком збільшення склало 5236.9 тис. грн. (15.28 %). Така динаміка відбулась завдяки збільшенню власного капіталу ТОВ "Тетерів-Будпроект" за останні три роки на 2947.2 тис. грн. (54.14 %), а порівняно з 2021 роком власний капітал збільшився на 1538.5 тис. грн. (22.45 %). Серед власного капіталу найбільше збільшення мала вартість нерозподіленого прибутку. Цей показник зріс за 2020-2022 роки на 2947.2 тис. грн. (54.14 %), а за останні два роки, які оцінюються, зростання склало 1538.5 тис. грн. (22.45 %).

На зміну загальної суми пасивів також вплинуло зростання об'єму поточних зобов'язань та забезпечень. Їх вартість дорівнювала в 2022 році - 31122.9 тис. грн. і протягом аналізованого періоду підвищилась на 9859.7 тис. грн., що склало 46.37 %

та на 3698.4 тис. грн. (-13.49 %) за два останні роки. На зміні цього показника максимально позначився приріст поточної кредиторської заборгованості перед бюджетом. За 2020-2022 роки він склав 8134.5 тис. грн. (53.74 %) та 4534.9 тис. грн. (24.20 %), порівнюючи 2021-2022 роки. Такого ж підвищення зазнав показник поточної кредиторської заборгованості за товари і послуги - на 854.8 тис. грн. (14.89 %), поточних зобов'язань за розрахунками зі страхування - на 54.9 тис. грн. (217.00 %), поточної кредиторської заборгованості з оплати праці - на 287.7 тис. грн. (6538.64 %), інших поточних зобов'язань - на 527.8 тис. грн. (148.05 %).

Динаміка активів ТОВ "Тетерів--Будпроект" за 2020-2022 роки наведена в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Динаміка фінансових результатів ТОВ "Тетерів--Будпроект" за 2020-2022 роки

Показники	Роки			Відхилення 2022 р. від			
	2020	2021	2022	2020 р.		2021 р.	
				абс., тис.грн.	відн., %	абс., тис.грн.	відн., %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	62196,1	59142,8	44229,7	-17966,4	-28,89	-14913,1	-25,22
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	34897,3	35737,6	24296,0	-10601,3	-30,38	-11441,6	-32,02
Валовий прибуток (збиток)	27298,8	23405,2	19933,7	-7365,1	-26,98	-3471,5	-14,83
Інші операційні доходи	99,4	388,7	2068,4	1969,0	У 19,8 р.	1679,7	432,13
Інші операційні витрати	23856,3	22127,4	20223,2	-3633,1	-15,23	-1904,2	-8,61
Фінансовий результат від операційної діяльності	3541,9	1666,5	1778,9	-1763,0	-49,78	112,4	6,74
Інші доходи	380,7	51,5	1800,8	1420,1	373,02	1749,3	У 33,0 р.
Інші витрати	364,6	0,0	1703,4	1338,8	367,20	1703,4	-
Фінансовий результат до оподаткування	3558,0	1718,0	1876,3	-1681,7	-47,27	158,3	9,21
Витрати з податку на прибуток	643,8	309,2	337,7	-306,1	-47,55	28,5	9,22
Чистий прибуток (збиток)	2914,2	1408,8	1538,6	-1375,6	-47,20	129,8	9,21

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Тетерів-Будпроект»

За результатами аналізу фінансових результатів діяльності ТОВ "Тетерів--Будпроект" за 2020-2022 роки можна зробити наступні висновки. Чистий дохід від

реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в 2022 році складав 44229.7 тис. грн., що на -17966.4 тис. грн. менше порівняно з 2020 роком і на -14913.1 тис. грн. менше ніж в 2021 році. В той же час собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) скоротилась за останні три роки на -10601.3 тис. грн. і дорівнювала 24296.0 тис. грн. Впродовж 2021-2022 років падіння цього показника склало -11441.6 тис. грн. Це призвело до отримання в 2022 році валового прибутку в сумі 19933.7 тис. грн., що на -7365.1 тис. грн. (-26.98 %) менше за валовий фінансовий результат ТОВ "Тетерів--Будпроект" в 2020 році. А за останні два роки валовий прибуток понизився на -3471.5 тис. грн. (-14.83 %).

В 2022 році за результатами операційної діяльності ТОВ "Тетерів--Будпроект" мало прибуток у розмірі 1778.9 тис. грн. При порівнянні його з показником 2020 року виявляється погіршення операційного фінансового результату на -1763.0 тис. грн. (-49.78 %), а порівнюючи з 2021 роком - зростання було на рівні 112.4 тис. грн. (6.74 %). На зміну фінансового результату від операційної діяльності найбільше вплинуло зменшення суми адміністративних витрат. Вона скоротилась протягом 2020-2022 років на 0.0 тис. грн. , а за останні два роки, що аналізуються, падіння склало 0.0 тис. грн. Також за період, що аналізується, зменшилась сума інших операційних витрат на -3633.1 тис. грн. (-15.23 %). В той же час на фінансові результати в 2020-2022 роках позитивно вплинула зміна інших операційних доходів на 1969.0 тис. грн. (1980.89 %).

Фінансовим результатом до оподаткування ТОВ "Тетерів--Будпроект" в 2022 був прибуток на суму 1876.3 тис. грн. За останні три роки він понизився на -1681.7 тис. грн. (-47.27 %), а за 2021-2022 роки - зріс на 158.3 тис. грн. (9.21 %). Найбільший вплив на цей показник мало збільшення суми інших витрат. Вона зросла протягом 2020-2022 років на 1338.8 тис. грн. (367.20 %), а за останні два роки, що аналізуються, ріст склав 1703.4 тис. грн. Також за період, що аналізується, збільшилась сума інших доходів на 1420.1 тис. грн. (373.02 %).

Виплати податку на прибуток зменшили суму чистого прибутку ТОВ "Тетерів-Будпроект" в 2022 році до 1538.6 тис. грн. Це на -1375.6 тис. грн. (-47.20 %) менше, ніж в 2020 році та на 129.8 тис. грн. (9.21 %) більше, ніж в 2021 році.

Наочно динаміка фінансових результатів за 2020-2022 роки представлена на рис. 1.16.

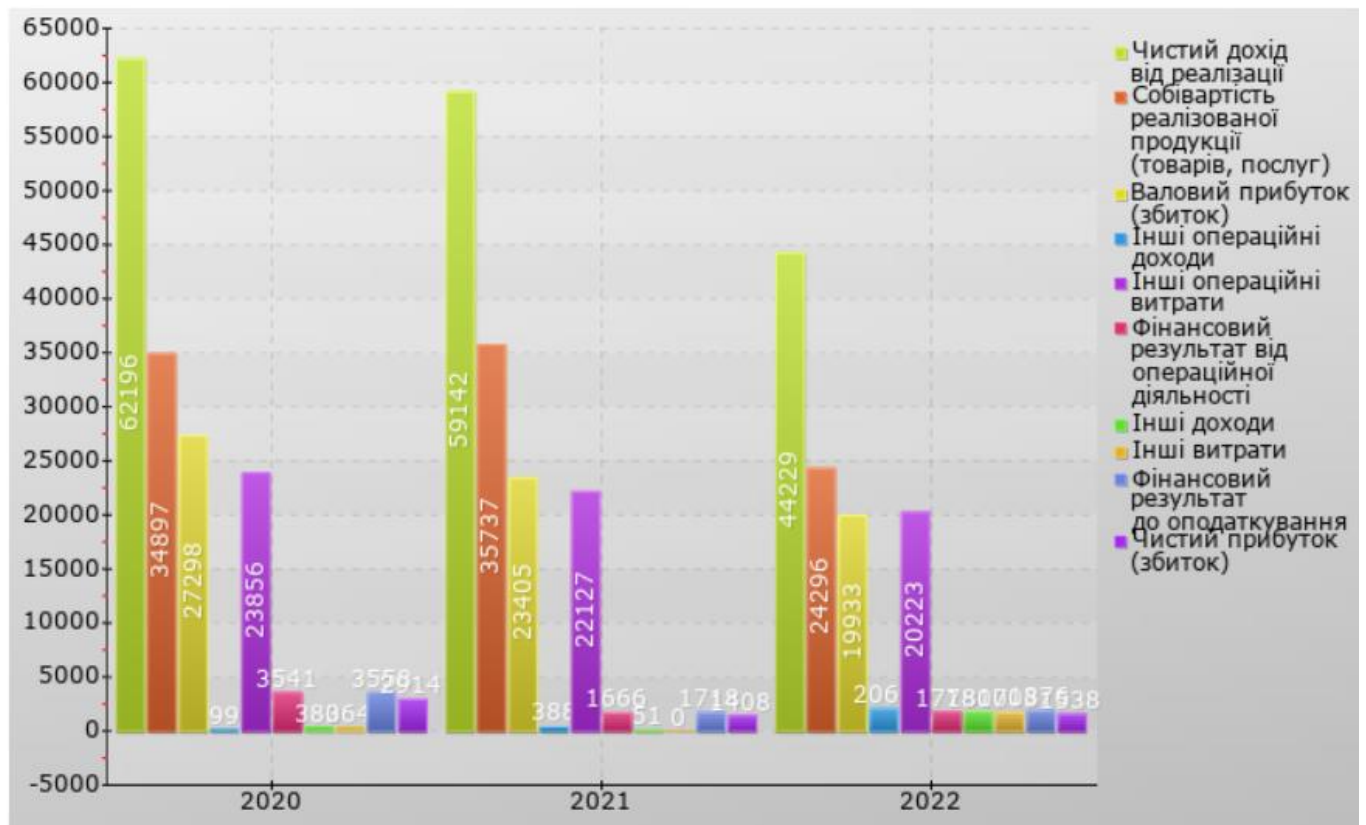

Рис. 1.16. Динаміка фінансових результатів за 2020-2022 роки

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Тетерів-Будпроект»

Таким чином, фінансові результати діяльності ТОВ "Тетерів--Будпроект" протягом 2020-2022 років можна оцінити наступним чином. В 2022 році підприємство отримало чистий прибуток. Хоча протягом періоду, який аналізується, він скорочується.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВ З БУДІВНИЦТВА ЖИТЛОВИХ І НЕЖИТЛОВИХ БУДІВЕЛЬ

2.1. Завдання і роль системи обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві

В умовах сьогодення будь-яке підприємство функціонує у конкурентному середовищі. Водночас, щоб зберігати свої позиції суб'єкт господарювання, має постійно розвиватися: розширювати свої сфери діяльності та асортимент продукції, впроваджувати нові технології, підтримувати та оновлювати свої основні ресурси, реалізовувати інноваційні проекти, підвищувати ефективність своєї діяльності та збільшувати свою ринкову цінність.

Ключовою умовою здійснення ефективної господарської діяльності підприємства є встановлення партнерських відносин з іншими організаціями, покупцями та постачальникам. Водночас, налагодження системи обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками є необхідною умовою успішної співпраці з контрагентами, оскільки це забезпечує виконання встановлених вимог до системи розрахунків і попереджує виникнення кредиторської заборгованості, що в свою чергу, має вплив на фінансову стійкість підприємства та раціональну фінансово-господарську діяльність.

Постачання є невід'ємною частиною загального циклу обігу ресурсів суб'єкта господарювання. Покупець закупає від продавця (постачальника) основні засоби, сировину, матеріали, паливо, мастильні речовини, добрива, запасні частини, які необхідні для здійснення господарської діяльності. Водночас, підрядні організації здійснюють будівельні роботи для замовників, а також виконують роботи і послуги,

пов'язані з виробничим процесом, такі як ремонтні роботи, внесення добрив, технічне обслуговування та інші.

Основні завдання обліку розрахункових операцій з постачальниками і підрядниками можна сформулювати наступним чином:

- 1) дотримання своєчасного оформлення документів щодо розрахункових операцій;
- 2) проведення синтетичного і аналітичного обліку розрахунків з постачальниками;
- 3) реєстрація розрахункових операцій в податковому обліку з правильністю і своєчасністю;
- 4) взаємний звірка розрахунків з кредиторами і дебіторами вчасно;
- 5) запобігання надмірній кредиторській та дебіторській заборгованості;
- 6) дотримання строків оплати від нерезидентів за експортний товар, отримання оплаченого імпортного товару та отримання імпортного товару в рамках бартерних операцій;
- 7) проведення регулярної інвентаризації розрахунків з постачальниками;
- 8) дотримання умов поставки, визначених у договорі купівлі-продажу, з наявністю письмової згоди сторін щодо поставки товарів та обов'язку оплати за них [8].

Перед установленням розрахункових взаємовідносин між постачальниками (підрядниками) та покупцями зазвичай укладаються договори (контракти) на купівлю-продаж товарів і матеріальних цінностей, підрядні договори на виконання різних робіт і надання послуг. Це є найбільш поширеною і важливою формою виникнення зобов'язань та реалізації товарно-грошових відносин у сучасній ринковій економіці.

Головним юридичним документом, що надає силу в організації обліку розрахунків між постачальниками і замовниками, є договір. Для укладання договору про купівлю-продаж може бути застосована умова передплати, де першою подією

для постачальника (підрядника) є отримання грошових коштів, а другою подією є постачання товарів, виконання робіт або надання послуг.

Ефективне управління розрахунками з постачальниками та підрядниками передбачає проведення аналізу даних розрахунків, тому керівництво суб'єкта господарювання повинно мати точну, правдиву, своєчасну та об'єктивну інформацію про стан розрахунків, яка формується у системі бухгалтерського обліку. Водночас, дотримання основних принципів організації бухгалтерського обліку сприятиме удосконаленню цього процесу на підприємстві, оскільки правильна і своєчасна організація роботи дозволить оперативно контролювати ситуацію зі станом розрахунків з постачальниками та підрядниками, приймати своєчасні та обґрунтовані управлінські рішення і уникати проблемних ситуацій з контрагентами.

Організація обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками є ключовим елементом фінансового управління будь-якої компанії.

У контексті обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, необхідно забезпечити правильне документування та реєстрацію всіх фінансових транзакцій, включаючи виставлення та отримання рахунків-фактур, актів звірок та інших документів. Важливо використовувати відповідні програмні засоби для автоматизації процесів обліку та формування фінансової звітності.

Аналіз розрахунків з постачальниками та підрядниками передбачає виявлення та оцінку ризиків, що пов'язані з фінансовими операціями, контроль за строками оплати, плануванням операцій та оптимізацією фінансових потоків. Аналітичний підхід дозволяє вчасно виявляти проблемні ситуації та розробляти стратегії для їх вирішення.

Аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками включає в себе перевірку відповідності внутрішніх процедур та документації нормативним вимогам, а також оцінку відповідності фінансової звітності стандартам обліку. Аудиторські перевірки можуть допомогти у виявленні потенційних ризиків, фінансових недоліків та можливостей для оптимізації фінансових процесів.

Під час організації обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками слід також звертати увагу на внутрішні контрольні процедури, що регулюють фінансові операції. Це включає в себе вивчення внутрішніх процедур з оплати та авторизації рахунків для забезпечення їх відповідності стандартам та уникнення можливих шахрайських ситуацій.

Проведення аудиту розрахунків може включати в себе обстеження залишків на рахунках, перевірку коректності ведення документації, аналіз контрактів та умов реалізації проектів з постачальниками та підрядниками.

У підсумку, правильна організація обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками сприяє ефективному управлінню кредиторською заборгованістю, уникненню фінансових ризиків та оптимізації фінансових потоків.

Крім цього, важливо мати систему моніторингу та звітності, що дозволить вчасно виявляти та вирішувати потенційні проблеми у розрахунках з постачальниками та підрядниками. Критично важливо мати гнучку систему, яка здатна пристосовуватися до змін у вимогах законодавства, а також до внутрішніх потреб компанії. Всі ці заходи допомагають забезпечити надійність та ефективність процесів управління розрахунками з постачальниками та підрядниками.

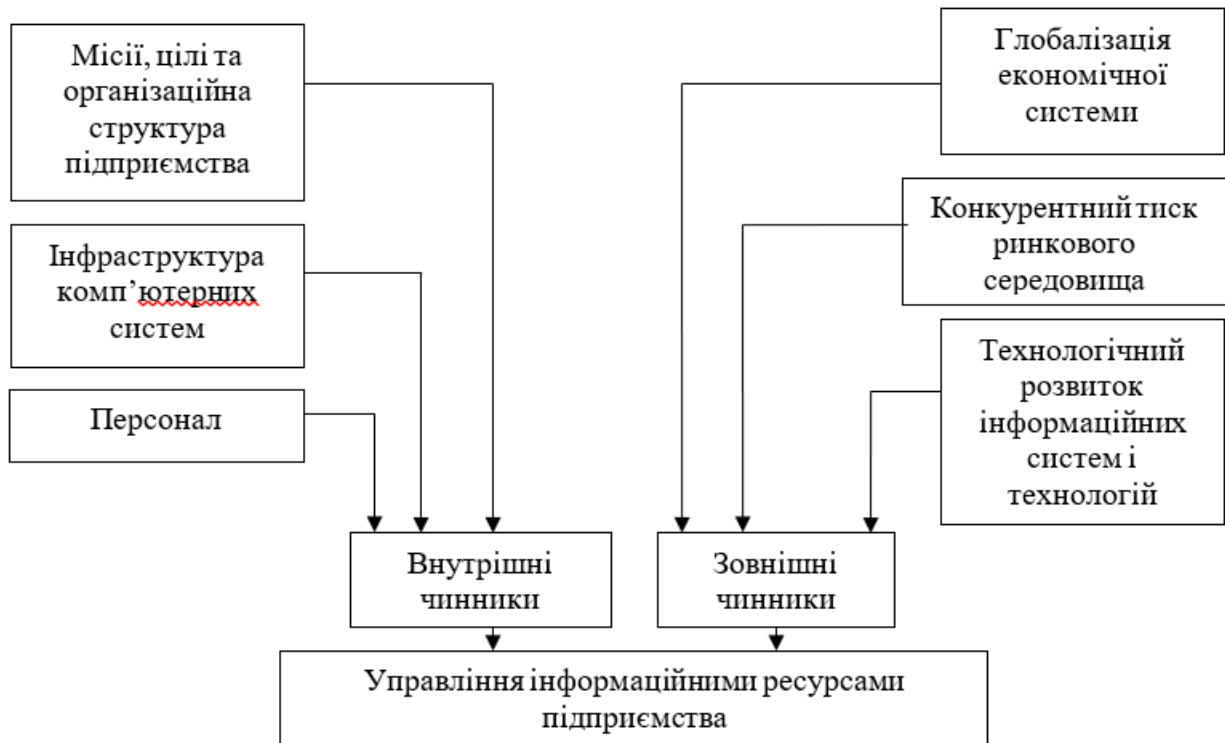
2.2. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві

В сучасних умовах керівник підприємства повинен вирішувати безліч завдань, проте головне – це розробка оптимального механізму управління діяльністю компанії, що забезпечить стійку позицію на ринку та зможе ефективно реагувати на зміни в економіці, забезпечуючи сталий позитивний розвиток.

Сьогоднішня концепція управління інформаційними ресурсами підприємства передбачає, що інформація, бази даних, комп'ютерні системи та персонал повинні

бути цілеспрямовано, продуктивно та економічно спрямовані на досягнення позитивного фінансового результату. В умовах сучасного господарювання важливо здійснювати управління інформаційними ресурсами, враховуючи вплив зовнішніх та внутрішніх факторів, що узагальнено на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Модель управління інформаційними ресурсами підприємства з урахуванням впливу зовнішніх та внутрішніх чинників

Джерело: узагальнено автором

Модель управління інформаційними ресурсами підприємства є логічним продовженням його ділової стратегії, яка ґрунтується на місії підприємства та відображає його основні цінності та довгострокову перспективу розвитку [31]. Користувачів облікової інформації на підприємстві узагальнено на рис. 2.2.

Аспект управління суб'єктом господарювання за бізнес-процесною моделлю передбачає оптимізацію організації виробничої діяльності підприємства, в ході якої

Рис. 2.2. Користувачі облікової інформації на підприємстві

Джерело: узагальнено автором

вся економічна діяльність розбивається на окремі бізнес-процеси, а загальна система управління підприємством розподіляється на відповідні управлінські блоки.

Одним із ключових аспектів цієї моделі є розгляд самого суб'єкта господарювання як окремої бізнес-системи, що складається з різноманітних бізнес-процесів, мета яких полягає у виробництві готової продукції. Загальну модель управління суб'єктом господарювання в сучасних умовах можна побачити на рис. 2.3.

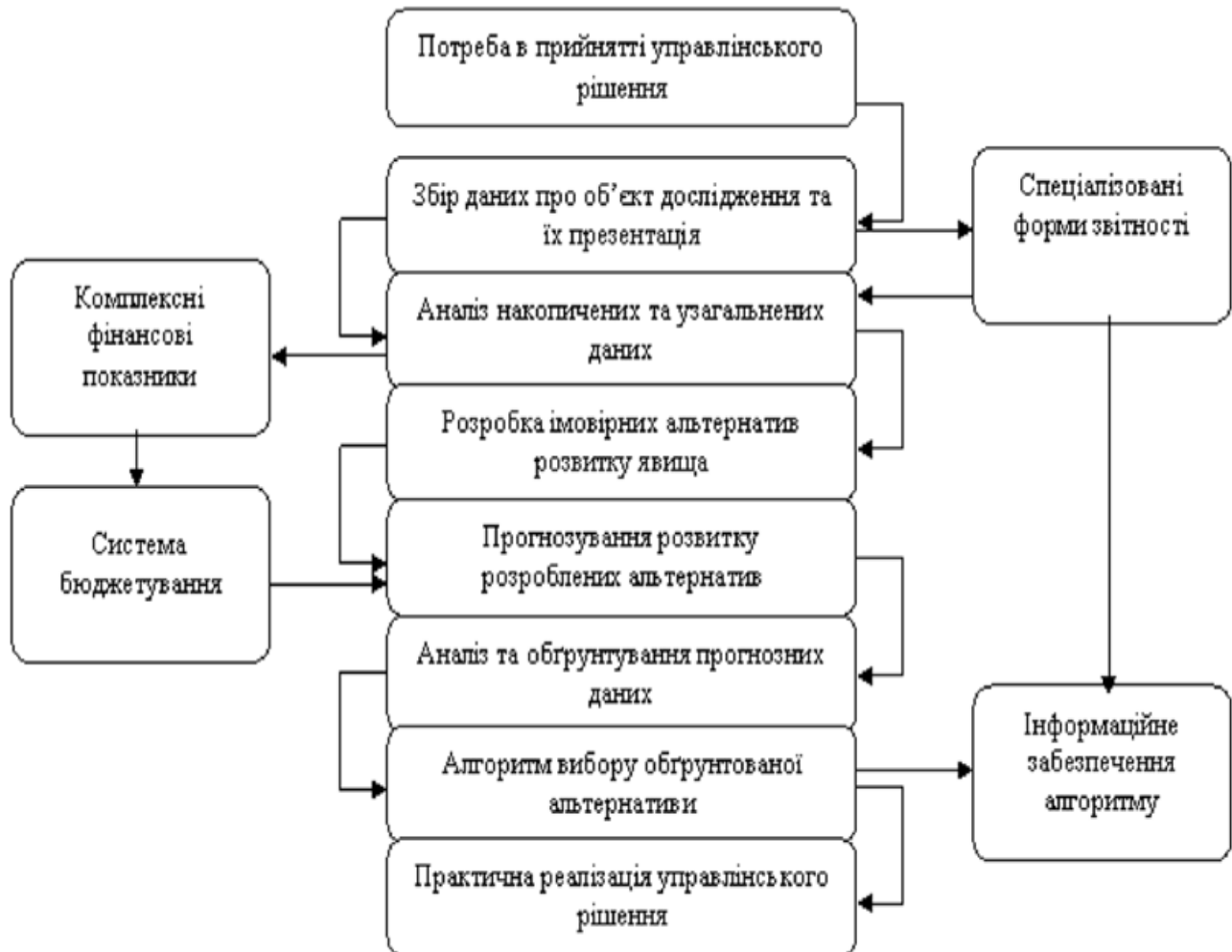

Рис. 2.3. Загальна модель управління підприємством в сучасних умовах

Джерело: узагальнено автором

Прийняття управлінських рішень користувачами означає розробку, оцінку та вибір найбільш оптимального варіанту розвитку об'єкта, який підлягає оцінці

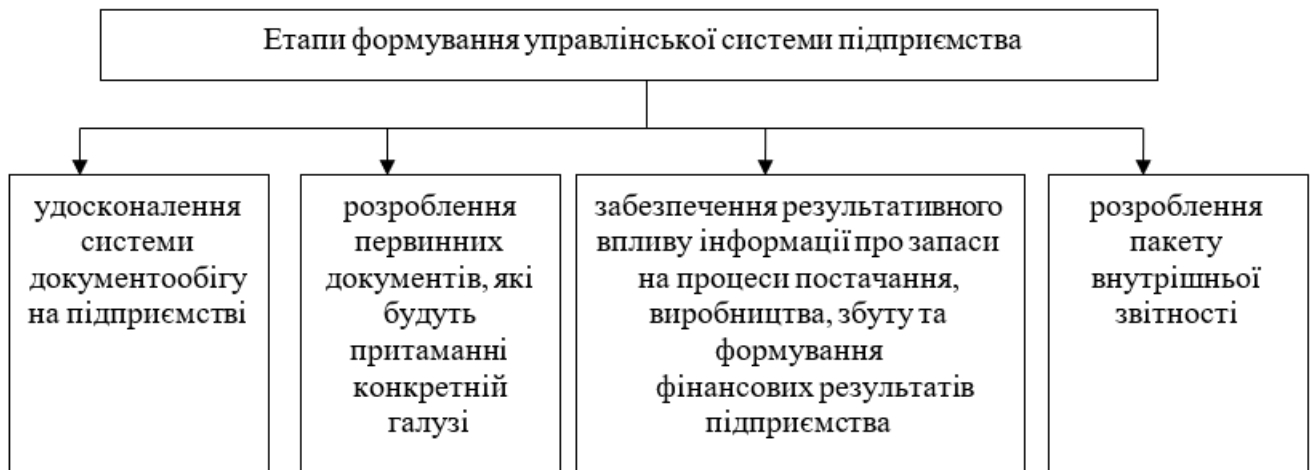
користувачами на основі даних бухгалтерського обліку. Більша частина інформаційного потоку на підприємстві формується на основі бухгалтерської інформації, яку фахівці з обліку узагальнюють і передають до апарату управління бюджетної установи для планування, використання та контролю за господарською діяльністю. Модель інформаційного забезпечення етапів прийняття управлінських рішень на підприємстві представлена на рис. 2.4.

Рис. 2.4. Модель інформаційного забезпечення етапів прийняття управлінських рішень на підприємстві

Джерело: узагальнено автором

Етапи створення системи управління підприємством, які сприяють його стабільності в діяльності, можна переглянути на схемі 2.5 [31].

Рис. 2.5. Основні етапи формування системи управління підприємства

Джерело: узагальнено автором за [30]

На сучасному етапі удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками в управлінському обліку полягає в інтеграції функцій планування, обліку, контролю та аналізу. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками є необхідною вимогою для ефективного функціонування кожного господарського суб'єкта.

2.3. Аналіз розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві

Метою аналізу розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками є вивчення взаємозв'язків підприємства з іншими установами та організаціями та оцінка впливу форм розрахунків на фінансовий стан підприємства. Предметом дослідження є розрахункові операції, умови їх відбування, вплив форм розрахунків на фінансове становище підприємства та його партнерські стосунки. Об'єктом

аналізу є конкретні розрахункові операції підприємства з його постачальниками та підрядниками [28].

Завданнями аналізу розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками є:

1. Оцінка надійності та ділової репутації партнерів підприємства.
2. Аналіз зміни обсягів угод з іншими організаціями та установами у зв'язку з закупівлею товарів і послуг, а також реалізацією продукції.
3. Визначення впливу форм розрахункових операцій на фінансове становище підприємства.
4. Виявлення причин виникнення дебіторської або кредиторської заборгованості та оцінка їх впливу на результати діяльності підприємства.
5. Аналіз здатності підприємства сплатити свої борги, включаючи оцінку платоспроможності та ліквідності підприємства.
6. Пошук найбільш прийнятних та доцільних для підприємства методів розрахунків.

Аналіз розрахункових операцій може бути проведений в різні періоди часу та різним рівнем деталізації. Можна відзначити підсумковий, оперативний та попередній аналіз розрахунків з постачальниками та підрядниками. Підсумковий аналіз проводиться на основі результатів діяльності підприємства. Для аналізу використовуються документальні дані річної звітності, де оцінюється виконання планів у господарських відносинах з контрагентами, аналізується дебіторська та кредиторська заборгованість, їх розміри, причини виникнення та строки погашення, а також досліджуються досягнуті показники платоспроможності підприємства [37].

Основними джерелами інформації для аналізу розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками є первинні документи з обліку розрахунків, реєстри бухгалтерського обліку та фінансова, статистична та податкова звітність підприємства. Організація процесу проведення аналізу розрахунків включає в себе ряд етапів, які можна побачити на рис. 2.6 [28].

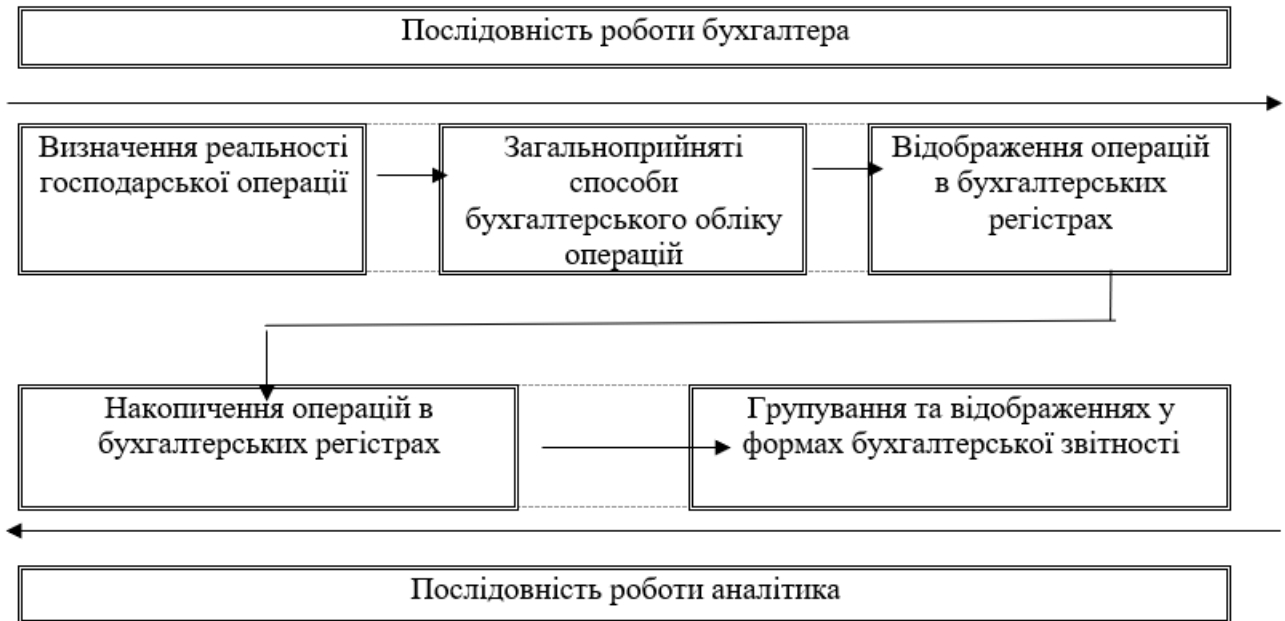

Рис. 2.6. Етапи проведення аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками

Джерело: узагальнено автором за [28]

Зазначимо, що в ТОВ «Тетерів-Будпроект» важливо планувати організацію проведення аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками. Це допоможе підвищити ефективність аналізу та забезпечити якісну, своєчасну і точну інформацію для прийняття раціональних управлінських рішень.

Аналіз розрахунків з постачальниками і підрядниками є частиною аналізу поточних зобов'язань. Ефективне проведення цього аналізу вимагає чіткої організації аналітичного процесу. Ключову роль у цьому процесі відіграють бухгалтери та аналітики, чіткість їхньої роботи узагальнена на рис. 2.7 [11].

Рис. 2.7. Послідовність роботи бухгалтера та аналітика

Джерело: узагальнено автором за [11]

Інформаційне забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками в ТОВ «Тетерів-Будпроект» полягає у наданні своєчасної та якісної інформаційної підтримки для управлінського персоналу підприємства. Це досягається шляхом створення раціональної системи збору інформації, її повної та своєчасної обробки, належного зберігання та перетворення на надійну, своєчасну й точну інформацію. Такий підхід сприяє ефективному управлінню розрахунками з постачальниками та підрядниками та прийняттю відповідних управлінських рішень.

З використанням даних з Балансу (Звіту про фінансовий стан) та аналітичного обліку розрахунків з кредиторами аналізуються зміни, які відбулися в обсязі та складі заборгованості перед кредиторами, її реальність та характер, а також час і причини її утворення. Для оцінки змін в обсязі та структурі кредиторської заборгованості на основі даних розділу пасиву балансу складається аналітична табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Структура поточної кредиторської заборгованості ТОВ «Тетерів-Будпроект»
за 2020-2022 рр. тис. грн**

Показники	Роки			Відхилення 2022 р. від			
	2020	2021	2022	2020 р.		2020 р.	
				абс. тис. грн	відн. %	абс. тис. грн	відн. %
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	5740,8	5404,8	6595,6	854,8	14,89	1190,8	22,03
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	15136,2	18735,8	23270,7	8134,5	53,74	4534,9	24,20
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	25,3	1,4	80,2	54,9	217,00	78,8	5628,57
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	4,4	11,3	292,1	287,7	6538,64	280,8	2484,96
Інші поточні зобов'язання	356,5	2135,6	884,3	527,8	148,05	-1251,3	-58,59
Поточні зобов'язання	21263,2	27424,5	31122,9	9859,7	46,37	3698,4	-13,49
Пасив	26707,0	34277,0	39513,9	12806,9	47,95	5236,9	15,28

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Тетерів-Будпроект»

На зміну загальної суми пасивів також вплинуло зростання об'єму поточних зобов'язань та забезпечень. Їх вартість дорівнювала в 2022 році - 31122.9 тис. грн. і протягом аналізованого періоду підвищилась на 9859.7 тис. грн., що склало 46.37 % та на 3698.4 тис. грн. (-13.49 %) за два останні роки. На зміні цього показника максимально позначився приріст поточної кредиторської заборгованості перед

бюджетом. За 2020-2022 роки він склав 8134.5 тис. грн. (53.74 %) та 4534.9 тис. грн. (24.20 %), порівнюючи 2021-2022 роки. Такого ж підвищення зазнав показник поточної кредиторської заборгованості за товари і послуги - на 854.8 тис. грн. (14.89 %), поточних зобов'язань за розрахунками зі страхування - на 54.9 тис. грн. (217.00 %), поточної кредиторської заборгованості з оплати праці - на 287.7 тис. грн. (6538.64 %), інших поточних зобов'язань - на 527.8 тис. грн. (148.05 %).

Аналіз динаміки розрахунків з постачальниками та підрядниками ТОВ «Тетерів-Будпроект» по звітним періодам наведено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Аналіз динаміки розрахунків з постачальниками та підрядниками
ТОВ «Тетерів-Будпроект» за січень 2020-2022 рр., тис. грн**

Постачальники та підрядники	Роки			Відхилення 2022 р. до 2020 р.	
	2020	2021	2022	+/-	% (раз)
ТОВ «Компаньон ЖБОТО»	17599,24	-	117863,46	100264,22	У 6,7 р.
ПП «Воліс»	140808,13	41026,62	21919,27	-118888,86	15,6
ТОВ ВК «Мегабуд»	79482,13	-	156131,37	76649,24	196,4
ТОВ «Епіцентр»	-	1328,52	33144,53		
ТОВ «Комтех Полісся»	84837,60	31156,00	401384,40	316546,8	У 4,7 р.
ТОВ «Океан Фабрика вікон»	407422,73	-	12307,86	-395114,87	3,0
ФОП «Подік Анатолій Олександрович»	4671072,62	1425396,52	2138506,91	-2532565,71	45,8
ТОВ «Профільтех»	9072,37	-	131644,34	122571,97	У 14,5 р.
ТОВ ВП «Полісан»	605,40	3423,60	2505,00	1899,6	У 4,1 р.
ПП «Матіані»	28899,66	30740,57	208662,54	179762,88	У 7,2 .

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ТОВ «Тетерів-Будпроект»

Аналізуючи дані таблиці можна зробити висновок, що сума розрахунків з постачальниками та підрядниками в ДУ «Житомирський ОЛЦ МОЗ України» збільшилась. В основному це пов'язано із суттєвим зростанням обсягу розрахунків з

ТОВ «Житомирської обласною енергопостачальною компанією» у 2,6 р., АТ «Житомиргаз» на 16,9 % та ДП «Сервіс-тара» на 24,4 %.

Ці дані можуть бути використані для ретельного аналізу та прийняття управлінських рішень щодо співпраці з кожним постачальником, а також для визначення тенденцій та перспектив подальшого розвитку компанії..

2.4. Організація і методика проведення розрахунків з постачальниками та підрядниками

У сучасних умовах велике значення має розвиток системи аудиту в Україні як важливої складової незалежного фінансово-економічного контролю за результатами діяльності підприємств. З метою забезпечення достовірної інформації про стан розрахунків з постачальниками та підрядниками та виявлення та врегулювання фінансових порушень, є необхідність у проведенні своєчасного аудиту цих розрахунків.

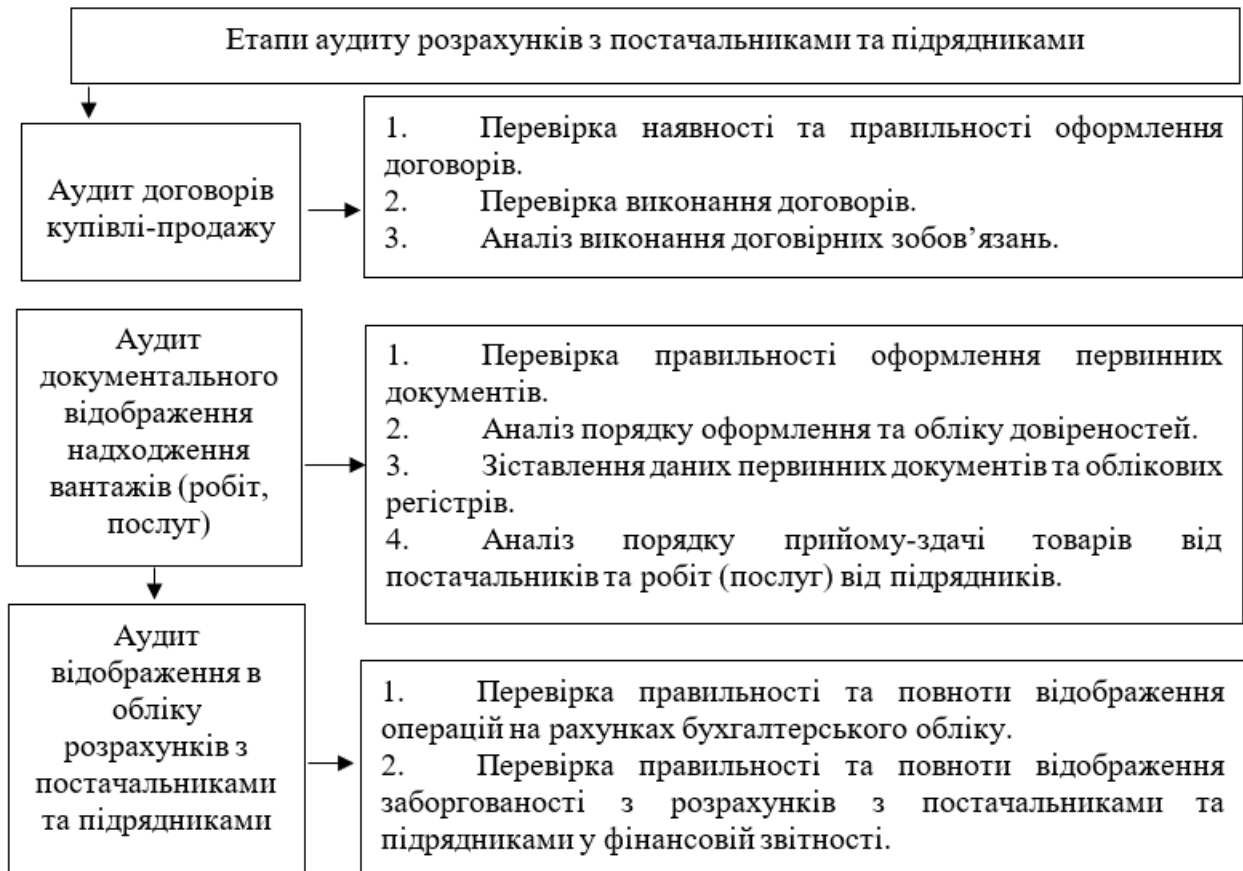
Метою аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками є надання аудиторською фірмою незалежної оцінки щодо точності та своєчасності ведення розрахунків з постачальниками, правильного відображення цих розрахунків у фінансовому обліку та звітності, а також підтвердження законності існування заборгованості перед постачальниками [12].

Основні завдання аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками можна сформулювати наступним чином:

- 1) перевірити правильність оформлення документації та відображення операцій в обліку;
- 2) здійснити перевірку коректності проведення інвентаризації кредиторської заборгованості;
- 3) встановити причини та терміни виникнення заборгованості за розрахунками;

4) визначити обсяг простроченої кредиторської заборгованості.

Модель аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства представлено на рис. 2.8.

Рис. 2.8. Основні етапи аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками

Джерело: узагальнено автором за [18]

Аудит розрахунків з постачальниками і підрядниками проводиться окремо для кожного постачальника і кожного платіжного документа. Під час аудиту розрахунків з постачальниками, ми зосереджуємось на визначенні наявності договорів поставки товарів, перевірці обґрунтованості закупівель та виконання умов, встановлених у договорі. Для перевірки достовірності первинних документів, на основі яких здійснюються розрахункові операції, доцільно проводити звірки різних документів в

межах підприємства та надсилати запити письмово до відповідних підприємств для перевірки стану розрахунків.

В сучасних умовах розвитку ринкової економіки головна мета обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками полягає в забезпеченні гнучкої інформаційної бази, що містить проаналізовані аналітичні дані. Це дозволяє своєчасно контролювати розрахунки та приймати ефективні та своєчасні управлінські рішення, спрямовані на планування господарської діяльності та поліпшення фінансового стану підприємства [16].

Проведене дослідження також підтверджує, що аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками є важливою та необхідною складовою господарського контролю для будь-якого суб'єкта господарювання. Аудит дозволяє забезпечити своєчасну, повну та достовірну інформацію про стан розрахунків з постачальниками та підрядниками, а також розміри кредиторської заборгованості. Ця інформація необхідна для внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів з метою прийняття ефективних управлінських рішень щодо розвитку підприємства.

ВИСНОВКИ

Успішна господарська діяльність у сучасних умовах можлива лише за умови міцних фінансових зв'язків з усіма партнерами суб'єкта. Формування повної та достовірної інформації про стабільність фінансового стану відіграє ключову роль у цьому процесі, яка відображається у рівні кредиторської заборгованості. Важливу роль у формуванні цієї заборгованості відіграють розрахунки з постачальниками та підрядниками, які потребують відповідно організованої системи обліку, аналізу та контролю.

Сучасна бухгалтерська система виступає важливим джерелом інформації про стан розрахунків між суб'єктами господарювання, що визначає способи вирішення різних проблем, включаючи виплату заборгованості перед постачальниками та підрядниками

В результаті дослідження можна зазначити, що взаєморозрахунки з постачальниками та підрядниками представляють собою розрахунки підприємства за отримані товари, виконані роботи або надані послуги. Вони є важливою складовою, оскільки від їх своєчасності, безперервності та планомірності залежить фінансове становище та рівень платоспроможності підприємства.

Метою проведення аналізу розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками є вивчення впливу взаємин цього підприємства з іншими установами та організаціями, а також форм розрахунків на його фінансовий стан. Предметом аналізу є розгляд розрахункових операцій, умов їх виникнення, впливу форм розрахунків на фінансовий стан підприємства та стабільність його фінансових зв'язків з іншими організаціями. Об'єктом аналізу виступають розрахункові операції конкретного підприємства з його постачальниками та підрядниками.

Адекватне забезпечення інформацією розрахунків з постачальниками та підрядниками передбачає своєчасне та якісне надання відомостей управлінському персоналу підприємства. Це досягається шляхом ефективної системи збору, обробки

та зберігання даних, що стають достовірною, своєчасною та точною інформацією для успішного управління розрахунками з постачальниками та підрядниками, а також прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Створення ефективної системи обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками та впровадження системи аудит сприятиме поліпшенню дотримання умов договорів, вчасному виконанню зобов'язань щодо поставок товарів або послуг, відповідній якості та асортименту. Це сприятиме скороченню заборгованості перед постачальниками та підвищенню оборотності коштів, що безпосередньо позитивно позначиться на фінансовому стані підприємства.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що впровадження раціональної системи обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, а також впровадження системи аудиту сприятиме поліпшенню дотримання умов угод, своєчасному виконанню зобов'язань щодо поставок товарів та послуг, відповідно до замовленого асортименту та якості. Крім того, ця ініціатива допоможе скоротити кредиторську та дебіторську заборгованість та прискорити оборотність коштів, що безпосередньо позитивно позначиться на фінансовому стані підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біляк М. Д. Управління кредиторською заборгованістю підприємств. *Фінанси України*. 2008. № 12. С. 24–36.
2. Бублик Т.С. Проблеми обліку розрахунків поточної кредиторської заборгованості та шляхи їх вирішення. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/2254/1/20160428-29_TEZY_V3_P064.pdf
3. Бурак І.О. Облікова політика як складова організації обліку заборгованості за розрахунками. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2015. Вип. 2(4). с. 214-217.
4. Власюк Г. В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками. *Держава та регіони*. 2009. № 5. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2009_5/files/EC509_09.pdf
5. Гамова О. В., Алексютіна Т. В. Концептуальні основи проведення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Технічний прогрес та ефективність виробництва*. 2012. № 25 (931), т. 2. С. 78-84.
6. Дем'янишина О. А. Організація і методика обліку розрахункових операцій на підприємстві. *Економічні горизонти*. 2018. № 2 (5). С. 69-75.
7. Доманська С.В., Луцюк І.В. Документування розрахунків з постачальниками та підрядниками. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/19000/1/12-Domanska-25-26.pdf>
8. Зеленко С.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи та послуги. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2014. Вип. 11 (41). С. 65-71.
9. Киян А.В. Облік і контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/9/16.pdf>
10. **Коблянська І. О.** Методика обліку і аудиту розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2017_3_11

11. Колесниченко В. Е. Аналіз управління кредиторською заборгованістю. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4855>
12. Коломієць І.В. Аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками. URL: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2009/Economics/44533.doc.htm
13. Лігоненко Л. Концептуальні засади економічного управління підприємством. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2013. № 3. С. 5-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2013_3_2
14. Матюха В.І., Мисака Г.В. Актуальні проблеми обліку розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками. *Молодий вчений*. 2018. № 1 (53). С. 930-932.
15. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 635. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF13052.html
16. Мулик Я.І. Стан та перспективи розвитку аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 2. С. 106–115.
17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>
18. Олесків Ю.М. Аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками як необхідний елемент господарського контролю. URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/1978/>
19. Оляднічук Н.В. Удосконалення обліку та аудиту розрахунків із постачальниками та підрядниками. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2021. № 47. С. 86–92. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2021/47-2021/12.pdf>
20. Петренко Н. І. Документування операцій з пасивами підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2012. №2(32). С. 141-146.

21. Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про застосування: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. за № 291. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
22. Податковий кодекс України: Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
23. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань Мінфін України; Наказ, Положення від 02.09.2014 № 879. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>
24. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
25. Ревизюк І. М. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками. *Облік і фінанси*. 2013. Вип. 10(4). С. 185-190 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/escnof_2013_10%284%29__30
26. Ружицький А.В. Економічна сутність взаєморозрахунків підприємства. URL: irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?
27. Тесленко О.Ю. Організація обліку і аудиту розрахунків з постачальниками підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/34_NIEK_2013/Economics/7_151114.doc.htm
28. Тесленко Т. І. Облік і аналіз поточних зобов'язань: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук : спец. 08.00.09. Київ, 2009. 21 с.
29. Шаповал О.Ф. Вдосконалення управління інформаційними ресурсами підприємства. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9950/1/ST2.pdf>
30. Шендригоренко М.Т. Актуальні питання аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Молодий вчений*. 2018. № 1 (53). С. 1022-1025

31. Шишкова Н.Л. Обліково-аналітичне забезпечення управління розрахунками з контрагентами підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. № 3. С. 20-28. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2869>

32. Югас Е. Ф. Економічна сутність договірних відносин підприємства та форми розрахунків з постачальниками і підрядниками. *Економіка та управління*. 2017. № 17/2. С. 90-93. URL: Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2011_17_2/Yugas.pdf.

33. Яровий К.О. Завдання і джерела контролю бухгалтерського обліку на підприємстві. *Економіка промисловості*. 2012. № 3-4 (59-60). С. 132-134. URL: irbisnbu.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?

ДОДАТКИ